

miniBUDZOGÁŇ

NÓRSKO-SLOVENSKÝ SPOLOK č. 2/2004

V minulom čísle miniBudzogáňa sme komentovali fakt, že napriek dobrým kontaktom s inými krajskými organizáciami v Nórsku i zahraničí, nedarí sa nám nadviazať kontakt a výmenu informácií so Spoločnosťou priateľov Slovenska v Oslo - organizáciou, ktorá je nám, aspoň geograficky, najbližšia. Reakcia na naše podnety prišla, myslím že hovorí sama za seba - o osobe prezidenta tejto spoločnosti, o spoločnosti samotnej i inštitúciách a ľuďoch, ktorí ju podporujú.

NORSK SLOVAKISK FORENING
SKOGBRYNET 39 D
0283 OSLO

Oslo, 2004-01-28

Vážený pán Branko,

v liste zo 16. júna 2003 som Vás požiadal, aby ste akékoľvek moje údaje vymazali zo zoznamov patriacich Nórsko-slovenskému spolku a ukončili zasielanie akejkoľvek pošty na moju adresu. Napriek tomu naďalej zasielate Váš spolkový časopis na adresu Spoločnosti priateľov Slovenska, ktorá je totožná s mojou adresou. Vo vašom časopise ste takisto bez nášho súhlasu zverejnili plnú adresu Spoločnosti priateľov Slovenska, a to napriek tomu, že v zmysle nórskeho obchodného zákona a výpisu z obchodného registra Brønnøysundregisteret sme nepovolili použitie registrovaných údajov na priamu reklamu voči našej organizácii.

Na základe horeuvedených skutočností Vás v mene vedenia NSF opakovane a dôrazne žiadam o vymazanie akýchkoľvek údajov týkajúcich sa mojej osoby a Spoločnosti priateľov Slovenska z registra Vášho spolku. Žiadam Vás o bezodkladné ukončenie zasielania akéhokoľvek materiálu, týkajúceho sa Nórsko-slovenského spolku, vrátane Vašeho spolkového časopisu.

Žiadam Vás takisto o to, aby ste upustili od publikovania nepravdivých informácií o činnosti alebo charaktere Spoločnosti priateľov Slovenska, ako tomu bolo v poslednom čísle Vášho spolkového časopisu.

V prípade, že našu žiadosť nebudete rešpektovať, a naďalej budete Vašími príspevkami poškodzovať dobré meno našej organizácie, budeme nútení obrátiť sa na právneho zástupcu, aby v spolupráci s kompetentnými nóorskymi úradmi zjednal nápravu.

Žiadam Vás, aby ste o tomto liste informovali celé vedenie Nórsko-slovenského spolku.

S pozdravom

Ján Zima
prezident NSF

Z Veľvyslanectva Slovenskej republiky sme dostali informáciu o novom zákone 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva.

Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria:

1. poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria a
2. lesný pôdny fond

Druhý reštitučný zákon umožňuje reštitúciu každému, kto v lehote do 31. 12. 1992 nevyužil oprávnenie dané zákonom 229/1991 Zb. a každému, komu nebola pôda podľa tohto zákona vrátená. (O vrátenie vlastníctva môže teda znovu požiadať každý, kto svoj nárok neuplatnil a môže požiadať ten, kto už v roku 1992 o vrátenie pôdy žiadal, ale jeho žiadosti nebolo vyhovené a pozemok mu nebol vrátený.)

Právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom SR s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v čase od 25.02.1948 do 1. 1. 1990. Ustanovenie § 2 zákona 503/2003 Z.z. stanovuje pravidlá, kto je oprávnenou osobou. Zákon zohľadňuje fakt, že ak oprávnené osoby, ktorým bol majetok odňatý po roku 1948 už nežijú, oprávnenými osobami sa stávajú ich právni nástupcovia, dedičia. Dedičia sú oprávnenými osobami vtedy, keď sú štátnymi občanmi SR. Dedičia už nemusia mať na území SR trvalý pobyt. (Predchádzajúci reštitučný zákon z roku 1991 vyžadoval trvalý pobyt aj u dedičov. Takto boli poškodení najmä občania, ktorí emigrovali pred rokom 1989 a do vlasti sa navrátili (nevrátili?). Za opustenie republiky im bol skonfiškovaný všetok majetok a o navrátenie nemohli požiadať, lebo napriek tomu, že boli štátnymi občanmi, nemali na našom území trvalý pobyt).

Informácia z Veľvyslanectva SR pokračuje detailnými informáciami o zákone, zoznamom dokladov potrebných k žiadosti o navrátenie pozemku, postupom pri žiadaní a zoznamom Pozemkových úradov, na ktorých možno právo na vrátenie vlastníctva k pozemku uplatniť. Kompletné znenie informácie si vyžiadajte na Veľvyslanectve SR, alebo Vám ho môže zaslať redakcia miniBudzogáňa.

Právo na vrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. 12. 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok a zároveň preukáže titul, v dôsledku ktorého došlo k prevodu vlastníctva na štát alebo na právnickú osobu. Lehota na uplatnenie tohto právneho nároku je prekluzívna, t.j. po jej uplynutí právo domáhať sa navrátenia vlastníctva z a n i k n e.

Ako už mnohí viete, naštartovali sme v Oslo novú aktivitu: návštevy kina. Raz za čas vyberieme film a pozývame všetkých, na ktorých máme "mobilný kontakt" prostredníctvom SMS niekoľko dní dopredu.

Zatiaľ sme organizovali dve návštevy a stretli sme sa s relatívne malým záujmom.

Neviem odhadnúť, či ide iba o náhodu, alebo o nezáujem. Prípadne je na vine zlý výber filmov alebo času?

Tak či onak, chystáme sa s návštevami kina pokračovať a budeme radi, ak nám dáte vedieť či máte záujem byť na zozname pozvaných. Táto ponuka platí pre členov i nečlenov, Slovákov či Nórov. Snažíme sa vyberať filmy po anglicky s nóorskymi titulkami, aby sme nikoho neukrátili...

Lístky rezervujeme, prípadne i kupujeme dopredu, a preto uvítame ak nám čím skôr dáte vedieť ak máte o film/stretnutie záujem.

S akýmikoľvek otázkami sa môžete obrátiť na mňa, Zuzana BO. prostredníctvom mailu na adresu: zuzana@forshaga.net, alebo SMS-kou na 93 09 02 16.

Teším sa na stretnutie!

V septembri sme boli na dovolenke "na Slovensku". Východiskom bola Praha, manžel chcel vidieť múzeum Tatry v Kopřivnici, a okrem potuliek po Slovensku sme tiež chceli zísť do Osvienčimu. Veľa plánov a málo času...

Pred cestou som presedela hodiny na internete, aby som našla ubytovanie na tých 8 noci ktoré sme mali. Bolo to dosť neefektívne hľadanie, keďže som ešte nevedela, kam presne pôjdeme a kde budeme chcieť prenocovať. Prvú noc sme sa rozhodli stráviť v Rožnove pod Radhoštěm. Vlastne, rozhodlo za nás počasie a nečakane skoré stmievanie. Mali sme ale šťastie: objavil sa pred nami Hotel Eroplán (www.eroplan.cz). Blikajúce neónové reklamy na hoteli sa nás snažili odstrašiť, ale nedali sme sa. Hotel vyzeral moderne a tak trochu "luxusne". Ceny tento pocit potvrdzovali. Dvojlôžková izba na noc s raňajkami tu podľa cenníka postaveného na recepcnom pulte stojí 1590 Kč. Pre istotu som sa na cenu aj opýtala a dostala potešujúcu odpoveď: cez víkend je cena len 990 Kč. Ubytovali sme sa. Izba bola vkusne zariadená a čistá. Rozhodli sme sa využiť aj hotelovú reštauráciu a neboli sme sklamaní...

Žiaľ, naša cesta, čo sa týka ubytovania, nepokračovala tak pozitívne ako začala. Zažili sme, že mimo sezóny je na Orave pusto. Niekoľko málo otvorených ubytovacích zariadení je obsadených svadobnými oslavami a hosťami. Každopádne keď prídete v sobotu večer. Nakoniec sme prenocovali v poslednej dedine pred poľskými hranicami. Bolo to jednoduché ale príjemné ubytovanie na súkromí, v malom samostatnom domčeku uprostred rodinných domov. Zaviedol nás tam ochotný tamojší, pretože nijaké cedule vidieť nebolo. Ani po noci strávenej na tomto mieste žiaľ neviem, ako sa ubytovanie či ubytujúci volali a tiež vlastne neviem, kde to bolo....

Ďalší deň sme stihli prezrieť koncentračný tábor v Osvienčime a chystali sa prenocovať niekde po ceste na Slovensko. Žiaľ, znovu sme nazbierali kopec negatívnych skúseností. Hotely, ktoré nie sú hotelmi. Značky "nocľah" na miestach, kde ubytovanie nie je. Ľudia, ktorých sme sa

pýtali o radu, buď pomôcť nevedeli, alebo nás poslali na dost' podozrivé miesta. Vyčerpaní sme sa nakoniec ubytovali v prvej dedine na slovenskej strane, v hoteli, kde ako recepcia slúžil výčap na prízemí budovy. Po týchto skúsenostiach som ďalší deň rozhodla, že ideme do penziónu, ktorý som našla vopred na internete: penzión Salamander v Palcmanskej Maši / Mlynkoch. (www.penzionsalamander.sk). Bol to kus cesty, ale na ďalšie večerné a nočné zháňanie prenocovania a nové "prekvapenia" sme už nemali energiu.

Penzión vrelo odporúčam. Leží na príjemnom mieste na kraji dedinky, je prestavený a zrekonštruovaný z pôvodných robotníckych ubytovní. Keďže bolo mimo sezóny, väčšina izieb bola prázdna a personálu bolo málo. Na recepcii aj v reštaurácii nás zakaždým vítal ten istý mladý muž, a napriek očividne dlhým pracovným dňom, vždy ústretový a ochotný. Ostali sme tu tri dni.

Pokračovali sme do Bratislavy, kde sme prespali u mojich rodičov a ďalší večer pokračovali smerom na Prahu. Prespať sme chceli niekde medzi Brnom a Prahou, no seriózne sme sa začali obzerať až asi hodinku cesty od Brna. Boli sme pripravení na množstvo reklám a pútačov, ale žiadne sa neobjavovali... Hodinku pred Prahou sme sa o radu popýtali na benzínovej pumpe. Dostali sme odporúčanie a vizitku. Keď som ale do penziónu zavolala, dozvedela som sa, že sú plne obsadení. Zišli sme z diaľnice vo viere nájsť niečo "na vlastnú päsť". Dostali sme sa k malému penziónu kde nám ponúkli izbu za 900 Kč na noc, no pri zapisovaní sme sa dozvedeli, že ju musíme vyprázdniť do pol deviatej (!!!) keďže okolo jedenástej - dvanástej čakajú hosti a dovtedy musia izbu upratať!!! Rozhodli sme sa v úmornej ceste pokračovať, od recepcného sme dostali odporúčanie na hotel v ďalšej dedine asi 8 km odtiaľ. Keď sme prišli k dvojposchodovej budove hotela, dedinou otriasala hudba, ktorá nevychádzala odnikadiaľ inde než zo samotného hotela. Diskotéka. Išla som preda len dnu aby som sa opýtala, do koľkej asi rátajú, že bude hurhaj pokračovať. Dozvedela som sa, že asi do piatej...

Ďalšie hľadanie po vidieku sme vzdali a rozhodli sa ísť do Prahy. Tu sme našli tri druhy hotelov: plné, drahé (ceny tu uvádzajú v EURO!) a podozrivé. Ostali sme v tom poslednom (čo neznamená lacnom, na okraji Prahy sme v ňom zaplatili 1600 Kč za noc s raňajkami, ku ktorým sme nedostali chlieb ani pečivo, keďže sa už o pol desiatej minuli!), nabudúce budeme múdrejší.

Došli sme k záveru, že stredná Európa veru na turistov pripravená nie je (lepšie by to asi vystihlo švédske ej-turistvänlig). Toto neboli moje prvé zlé skúsenosti, len ich tentokrát bolo nezvyčajne veľa... možno preto, že to bola pre nás nezvyčajne dlhá dovolenka... Viem, že mnohí z vás majú tiež kopec hrozných, ale tiež pár dobrých skúseností.... Verím, že mnohí z vás odporúčania tohto typu uvítajú.... a najradšej by som bola, keby ste sa s VAŠIMI skúsenosťami podelili, aby sme z nich mohli mať úžitok viacerí. Ideálne by bolo, ak by sme dokázali vytvoriť zoznam odporúčaných, alebo prípadne aj zatracovaných hotelov, penziónov, chát a reštaurácií na Slovensku či inde, kde chodievame, aby sme si to navzájom trochu uľahčili.

Vpred ďakujem za akékoľvek tipy akoukoľvek formou adresované mne alebo spolku.

Zuzana B. O. - zuzana@forshaga.net

Pár slov na rómsku tému

Po dlhšom čase sa Slovensko znova ocitlo na stránkach medzinárodnej tlače. Tu v Nórsku uverejnil o Slovensku Aftenposten dve reportáže a jeden komentár, nórsky štátny rozhlas zase priniesol o slovenskej problematike debatu, ktorej sa okrem rozhlasového moderátora zúčastnili tri ďalšie osoby. Všetky spomínané príspevky sa týkali rómskych nepokojov na východnom Slovensku.

Treba povedať, že dnes nórske médiá referujú o rómskej problematike na Slovensku značne objektívnejšie ako ešte pred niekoľkými rokmi. Už sa nepozerajú na Slovákov ako na profesionálnych rasistov, ale uznávajú, že rómsky problém je problémom celoeurópskym. Navyše objektívne uvádzajú, že príčinou posledných udalostí boli aj ekonomické reformy, ktoré od Slovenska vyžaduje EÚ. Predsa však je tu stále tendencia vidieť veci zjednodušene, bez prihliadania na historické skúsenosti Slovákov i Rómov. Stále tu prevláda názor, že stačilo by ponúknuť všetkým dospelým Rómom pracovné príležitosti a dať im vyhovujúcejšie bývanie - a vec by bola vybavená. Zabúda sa napríklad na to, že v dnešnej situácii sú na Slovensku nezamestnaní nielen Rómovia, ale aj mnohí Slováci, Maďari, Rusíni atď. A že do určitej miery tu ide nielen o sociálny problém (ktorému sa neraz nevhodne dáva pečiatka rasizmu), ale aj o stret dvoch rozličných civilizačných tradícií. Rómovia boli ešte pred dvoma stoma generáciami z veľkej časti nomádi a mali svoje tradičné profesie, ktoré väčšinová spoločnosť v hojnej miere využívala. V tom čase bol pomer medzi obidvoma etnikami najharmonickejší. Neskôr sa komunistický režim úporne usiloval Rómov asimilovať, ani nie tak etnicky, ako kultúrne. Za týmto úsilím sa azda skrývala aj určitá dávka pomýleného idealizmu, no hlavná príčina tu bola v potrebe komunistov mať nad všetkými svojimi občanmi nenarušiteľnú kontrolu. Do ich obrazu usadlého pracujúceho človeka sa jednoducho kočujúci spôsob života nehodil. Ako dnes dobre vieme, komunistická politika sa aj v rómskej otázke skončila fiaskom. V skutočnosti iba narastala priepasť medzi Rómami a väčšinovým obyvateľstvom a Rómovia sa celkom pochopiteľne cítili stále viac odrezaní od svojich tradičných kultúrnych koreňov. Túto sociálnu tragédiu iba završuje dnešný trhový kapitalizmus, ktorý celkom jednoznačne nadfľa spoločensky a pracovne agilným, moderne orientovaným a vzdelaným ľuďom na úkor pasívnejších, tradicionalistickejších a nedostatočne vzdelaných skupín. Dnešní slovenskí politici i lídri rómskych organizácií tu majú problém, ktorý im sotva kto môže závidieť. Pri jeho riešení sa bude vyžadovať mimoriadne hlboká znalosť vecí, nadpriemerná ľudská citlivosť, ako aj schopnosť exaktne predvídať nasledujúci vývoj. Je isté, že vec sa nedá vyriešiť z večera do rána, že to bude proces, ktorý si vyžiada úsilie niekoľkých generácií. Isté je však aj to, že ak sa má problém raz vyriešiť, musia sa pritom zohľadniť kultúrne osobitosti a historické skúsenosti obidvoch etník, Rómov i Slovákov.

Je povzbudivé, že v týchto veciach sa dnes angažujú aj vzdelaní a rozhladení príslušníci rómskej populácie. Napriek tomu, že sú už kultúrne i profesionálne integrovaní do väčšinovej spoločnosti, nezriekajú sa svojich etnických koreňov a pracujú aj v prospech Rómov. Je nesmierne dôležité, aby slovenská pospolitosť

neprehliadala činnosť týchto rómskych idealistov a nepodkladala im polená pod nohy. Moja skúsenosť je, že ani zďaleka nie všetci Slováci pristupujú k Rómom citlivo. Pričasto ich hádžu všetkých do jedného vreca a merajú ich podľa tých najhorších z nich. To je niečo podobné, ako keby sme Slovákov posudzovali podľa slovenských mafianov a skinheadov.

Som toho názoru, že najväčším spoločenským zlom, ktoré bráni sociálnemu vývoju i vzájomnej dôvere medzi ľuďmi, je škatuľkovanie. Vzťahy medzi Slovákami a Rómami nikdy nebudú uspokojivo fungovať, pokiaľ Rómovia budú v Slovákoch vidieť gadžov, ktorí sú dobrí iba na ošmeknutie a Slováci v Rómoch bandu asociálov, ktorými možno iba opovrhovať. V súlade s najlepšimi európskymi duchovnými tradíciami je treba vidieť v každom človeku, bez ohľadu na etnický pôvod, jednotlivca s neodhateľným právom na úctu, dôstojnosť a právnu ochranu. Keď napríklad plače rómske dieťa, netrpí v ňom "cigán", ale človek, ako je každý z nás.

Mal som šťastie poznať vo svojom živote pomerne veľa Rómov, ktorí mi dodnes ostávajú v pamäti ako osobití, srdeční a dobroprajní ľudia. Nezažil som ani raz, že by mi nejaký Róm ublížil (aj keď pripúšťam, že nie každý má s nimi podobnú skúsenosť). Som dosť starý na to, aby som sa pamätal na časy, keď mnohé slovenské rodiny mali slúžky. Aj u nás po 2. svetovej vojne asi tri roky slúžila Jozefka, rómske dievča z východného Slovenska, ktoré vyrástlo v sirotinci. Môjmu bratovi a mne bola takmer ako staršia sestra, starala sa o nás, hrávala sa s nami, brávala nás na prechádzky, na kúpanie i na kolotoč. V Pukanici a na Brezovej pod Bradlom, kde som začas chodil do školy, sme mali niekoľko rómskych spolužiakov. Neboli to prvotriedni žiaci, najmä chlapi to nebrali so školskou dochádzkou priveľmi vážne, boli to však dobrí, lojálni kamaráti. Neraz sme tajne obdivovali ich slobodnejšie spôsoby, ich odvalu i fyzickú šikovnosť. Bratov spolužiak Didi z Pukanca (dnes vraj vychýrený cigánsky primáš) vedel už ako 7-ročný výborne hvízdať na prstoch, márne sme sa ho v tom usilovali napodobňovať. Do štvrtej triedy chodil so mnou Štefan, od nás asi o štyri roky starší. Prichádzal do školy asi raz do mesiaca, vždy v klobúku, bez kníh a bez zošitov, hrdý ako anarchista, vôbec sa nestarajúci o to, čo si o ňom myslí učiteľka. Jeho mladšia sestra Aranka, ktorá chodila do školy stotočne každý deň, bola tichšia a skromnejšia, vždy však oblečená v pestrofarebných šatách, ktoré oživovali našu vidiecku, komunistickou fádnosťou poznačenú triedu.

Ferko, ktorý chodil so mnou do triedy na Brezovej, bol tiež skromný, utiahnutý, placho sa usmievajúcí chlapec. Nikdy sa nehrnul do hier s nami, keď sme ho však raz naveľa prehovorili, aby si s nami zahrál futbal, s úžasom sme zistili, že je to obranca, akého naša trieda dovtedy nemala. S mnohými Rómami, poväčšine zo Žitného ostrova, som neskôr, keď som si vylepšoval kádrový profil, pracoval na stavbe. Našli sa medzi nimi aj ulievači, ktorí boli často "chorí", no viac bolo dobre pracujúcich, tvrdých chlapov i dobrých remeselníkov. Spomínam si na Ďusa, šikovného kováča, väčšinou zachmúreného, ako keby opovrhoval každým, kto si nevie svoj majzlík zaostriť sám. Mojim dlhodobým spolupracovníkom bol Šaňo, dobrácky, silný a veselý chlapík, ktorý kopal kanály rýchlo ako čert, počas prestávok si však vždy zanaďoval na toho, kto vymyslel takýto poriadok, že človek musí drieť, aby mohol prežiť. Nedá sa povedať, že by som s ním v

tomto nebol súhlasil. Beta obsluhovala nákladný výťah, Mara, tiež Rómka, usilovne zarezávala s tesárskou čatou každý pracovný deň od 6.00 do 19.30 hod.

Samozrejme, že nikdy nezabudnem ani na rómskych muzikantov, od dedinských huslistov, ktorí nám chodili vyhrávať pred dvere na Vianoce, cez hudcov v bratislavských vinárňach až po prvotriednych virtuózov ľudovej i symfonickej hudby, ktorých som poznal predovšetkým vďaka rozhlasu a televízii. Jedného z našich najväčších rómskych huslistov vôbec, Rinalda Oláha, som mal šťastie stretnúť aj osobne, keď bol SLUK v roku 1969 v Nórsku. Rómsky príspevok do slovenskej hudobnej kultúry ešte len čaká na svoje seriózne zhodnotenie. Veľa slovenských piesní, ktoré si našinci tak radi spievajú pri spoločenských príležitostiach, sa zachovalo aj vďaka hudobnej pamäti a profesionalite našich rómskych krajanov.

Keď počujem o ťažkostiach slovensko-rómskeho spolužitia, nevybavuje sa mi pred očami beztvárá masa akýchsi abstraktných Rómov, ale konkrétne tváre Rómiek a Rómov, ktorých som v živote poznal a ktorí obohatili moje videnie sveta o nové skúsenosti. V rómskom prežívaní skutočnosti vidím vždy jednotlivcov, ktorí sa prebývajú životom, túžia, milujú, trpia a tvoria práve tak ako ja sám. Na druhej strane, keď počujem zjednodušené tvrdenia o tom, že Slováci priam programovo diskriminujú Rómov, spomeniem si na množstvo rómskych detí v slovenských detských domovoch, ktorým sa tam dostáva rovnakej starostlivosti ako ostatným. Pred niekoľkými rokmi som vo vlaku z Bratislavy do Trenčianskej Teplej stretol viacerých z nich. Boli to asi 10-roční chlapi, počerní a kučeraví, veľmi slušne vychovaní, múdri a zvedaví. Keď počuli, že moja žena a ja sme z Nórska, začali nám klásť na svoj vek až neuveriteľne inteligentné otázky o Nórsku. Ich záujem bol bezpochyby úprimný. Po dlhšom rozhovore sa zrazu jeden z rómskych chlapcov zamyslel, pozrel sa mi do očí a spýtal sa: "Ujo, a vy ste boli voľakedy Slovák?"

Ivan Čičmanec

10 pozitívnych vecí o Nórsku

V niektorom z predchádzajúcich čísiel MiniBudzogaňu nájdete trochu negatívny príspevok o 10 veciach, čo mi na Nórsku vadia. Prekvapilo ma množstvo ohlasov, skúsenosť mnohých bola rovnaká alebo si začali viac všimnúť vecí okolo seba a dali mi za pravdu. Všetci čo, Nóri sú tiež len ľudia so svojimi silnými i slabými stránkami, nech sa na Vás tvária hocijako. Najst' ale tých 10 vecí čo sa mi tu páčia, bolo o dosť ťažšie.

1. Príroda

Začneme gýčovito: **príroda**. Nórsko sa fakt má čím pochváliť, aj keď tá krása je iná ako na Slovensku. A ešte ju vedieť aj predať. Plavba Hurtigrutou popri pobreží, zvlášť cez Lofoty je nezabudnuteľný zážitok v akomkoľvek počase. Krása drsných štítov lofotských a vesterálskych pohorí je majestátna, dopĺňujú ju malebné drevené domčeky a mestečká, ktoré sú postavené na niekedy nepochopiteľných a asi zdanlivo nedostupných miestach. Kto sa aspoň na pár dní nezastavil na Lofotách akokeby ani v Nórsku nebol.

2. Pošta

A to teraz ani náhodou nebudem písať o návšteve pošty, lebo to je pre väčšinu nervy a adrenalín drásajúci zážitok. Mám na mysli to, že listy a pošta (bohužiaľ aj šeky) chodia aj v sobotu. Tento výdobytok modernej spoločnosti by sa mohol rozšíriť aj ďalej do sveta. Druhá strana mince je, že v pondelok mávam schránku prázdnu, ale v niektorých prípadoch sú žiadne správy dobré správy (napr. tie z UDI).

3. Nórske reklamy

Svieži humor, ktorý sa inšpiruje každodenným životom a jeho nástrahami, ma vždy pobaví. Moji obľúbenci sú reklamy na Tine mlieko (strihanie nožnic alebo návrat z Indie), denník Dagbladet (Unavení a vyčerpaní? Vitamix!; Bingo! Ako všetci vieme, prvá cena je trvalý pobyt v Nórsku. Teraz sa hrá o druhú cenu, čo je spiatočná cesta autobusom na Gardermoen.) alebo nápoj Solo (strastiplný spôsob, ako sa k nemu dostať cez zamknuté dvere).

4. Kultúrna ponuka

Pokiaľ žijete v Osle, oceníte kultúrny život, zvlášť koncerty. Do Osla zavíta viac hudobných hviezd ako napríklad do Bratislavy. Ale menej ako do Kodane alebo Štokholmu, ale to je iný príspevok. V novembri na pár dní navštívil Oslo muzikál A.L.Webera Cats, koncertovali tu v poslednom čase Moby, Christina Aguilera, Robbie Williams, menej mainstreamoví zaregistrovali Angelique Kidjo, The Residets alebo Laibach.

5. Zálohovanie fliaš a triedenie odpadu

Toto síce nie je len nórska záležitosť, ale sa neviem dočkať, kedy sa to konečne dovalí na Slovensko. Trochu ekológie nikdy nezaškodí, dlžime to nasledujúcej generácii.

6. Ceny CD a DVD a spotrebného tovaru vôbec

Hudba a filmy sú pri miestnych príjmoch cenovo ľahko dostupné, takže napaľovanie nie je až tak rozšírené, z čoho má radosť nie len Zväz na ochranu autorských práv. Závisláci sa môžu dopovať nosičmi bez toho, aby si urobili rázny škrt cez domáci rozpočet.

7. Letecká doprava

Pri rozlohe a tvare kráľovstva je preprava lietadlom nevyhnutnosťou a nie luxusom. Nejedná sa len o pohodlie a čas, ktorý sa dá ušetriť. Aj cenami je schopná konkurovať napríklad železnici. Letiská sú rozmiestnené husto po celej krajine pri všetkých významnejších strategických mestách a mestečkách. Posledne sa v Nórsku presadzujú nízkorozpočtové letecké spoločnosti, čo je len ďalšie plus pre spoľahlivú a rýchlu prepravu.

Body 8, 9 a 10 nechávam na každého vlastnú fantáziu, tá moja sa už vyčerpala. Všetci sme si tu našli to svoje top ten naj aj fuj a si keď ich položíme na misky váh, nájdeme svoj vzťah k tejto krajine.

Janka Klúčovská

layout a tlač BRANKO / počet výtlačkov 100

Branko Vladimír, Skogbrynet 39 D, 0283 Oslo, tlf: 22 50 49 36 / 90 99 21 75
Slovensko 0903 / 35 20 60 tlf / záznamník konto 0532.1619691 Postbanken
elektronická verzia: <http://www.slovakia.no/nsf> E-mail: nsf@slovakia.no